בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', כ"ה בטבת תשס"ד (19 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

רב הונא בשם בר קפרא אמר, "בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים: שלא שינו את **שמם**, ולא שינו את **לשונם**, ולא אמרו **לשון הרע**, ולא נמצא בהן אחד **פרוץ בערוה**."
[שיר השירים רבה (וילנא) פרשה ד ד"ה א [יב] גן]

ביום **כ"א בטבת** בשנת תקמ"ח (1788-5548), **יהודי גליציה אשר באוסטריה נאלצו, עפ"י חוק, לאמץ לעצמם שמות** משפחתיים קבועים ואשר יהיו לירושה מדור לדור.
בשורה זו מתאימה לימים אלה, בהם נקראית [בשבת האחרונה] פר' "**שמות**". הכתבה הבאה מבהירה לנו את נושא השמות...

ב"שמות משפחה יהודיים" הכוונה למעשה לשמות משפחה הנמצאים בשימוש של משפחות יהודיות בישראל ובתפוצות, שכן במקרים רבים אין כל הבדל בין שמות משפחה של יהודים לשמות משפחה של לא-יהודים. במשך רוב תקופת הקיום היהודי בתפוצות למרבית היהודים לא היו שמות משפחה. בדומה לתקופה המקראית, כל אדם נקרא בשמו הפרטי, ולפעמים גם בתוספת שם אביו, לדוגמא: דוד בן יעקב. "בן יעקב" לא היה שם משפחה, אלא חלק משמו הפרטי של האדם, כאשר בנו כבר לא נקרא "בן יעקב" אלא "בן דוד".
השימוש בשמות משפחה אצל יהודים מופיע לראשונה במאה העשירית בצרפת, ספרד, איטליה, וצפון אפריקה. במרכז אירופה ובמזרחה, שמות משפחה נכנסו לשימוש במאה השש עשרה , בעיקר אצל משפחות ממעמד גבוה. נשיאת שם משפחה הייתה סימן למעמד גבוה ומכובד.
רק במאה השמונה עשרה בקירוב החלו רוב היהודים לאמץ להם שמות משפחה. הסיבות לכך רבות ומגוונות, ותלויות בנסיבות השונות בכל מקום ותקופה. לעתים קרובות היה זה השלטון, אשר לצורכי מיסוי, מפקדי אוכלוסין, גיוס לצבא וכו', קבע בחוק כי לכל משק בית חייב להיות שם משפחה קבוע, שעובר מדור לדור. התהליך התרחש בתקופה של שינויים בשיטות הממשל העירוני והארצי, שנבעו, בין היתר, מגידול מהיר של אוכלוסיית הערים. יש גם קיבוצים יהודים שבהן לא השתמשו בשמות משפחה עד המאה העשרים, למשל יהודי אתיופיה.
שמות המשפחה היהודיים נחלקים לכמה קבוצות עיקריות. ההבחנה הראשונית היא בין שמות שמשפחות יהודיות בחרו לעצמן, לבין שמות שהוצמדו להן על ידי הסביבה או השלטון. היהודים, בכל העולם, בבואם לבחור שם משפחה, נשענו בעיקר על המקורות היהודיים, התנ"ך והשפה העברית והארמית. הם השתמשו בשמות הפרטיים התנ"כיים, ששימשו אותם דורות רבים (שמעון, דוד, יעקב, אברהם, אהרון, ועוד רבים אחרים). הם לקחו גם שמות של מקומות תנ"כיים, ערים, אתרים ומבנים בארץ ישראל (ירושלים, בית לחם, ועוד). אלא שבדרך כלל לא השתמשו היהודים בשם כפשוטו, אלא שינו מעט את צורתו (בצליל או בכתיב) או הוסיפו לו תחיליות או סופיות בלשון המקום שבו חיו. הם עשו זאת מפני ש**רצו בו זמנית גם לשמור על מסורת אבותיהם, וגם לחיות בשלום במקומם, ולהשתלב בחברה הלא-יהודית שבקרבה חיו.**

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ב', כ"ה בטבת תשס"ד (19 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

{בע"ה, ההמשך יבוא מחר}

[http://www.bh.org.il/Names/jfamilynamesh.asp]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננֶה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל